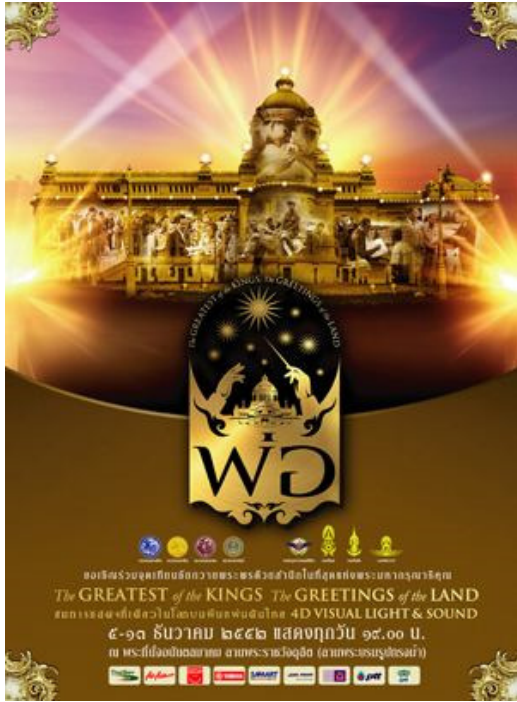

จิตรลดาโรหฐาน : บ้านของพ่อ¹

คนที่ไม่เคยเห็นพระตำหนักจิตรลดาโรหฐานซึ่งเป็นที่ประทับของพระเจ้าอยู่หัวย่อมจะนึกภาพว่าน่าจะต้องเป็นคฤหาสน์ตระหง่านใหญ่โต มีลวดลายวิจิตรบรรจง ทั้งหงส์ ทั้งครุฑ ซอกนก เต็มไปด้วยเครื่องประดับมีค่า ราคาแพง บอบบาง จะเดินผ่านจะแตะต้อง ล้วนต้องระมัดระวังและทะนุถนอมเป็นที่สุด

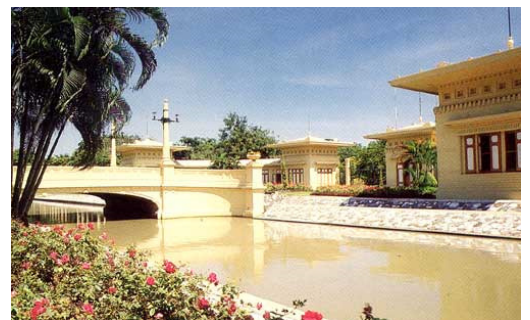
แต่ความจริงแล้ว เฉพาะสะพานและประตูทางเข้าพระตำหนักเท่านั้น ที่ดูโอ้อ่า แต่บริเวณอื่นๆ ของพระตำหนัก ส่วนใหญ่จะเห็นแต่ต้นไม้ คนที่เดินหรือนั่งรถผ่านรั้วพระตำหนัก ถ้าไม่ทราบมาก่อนว่าเป็นจิตรลดาโรหฐาน ได้เห็นแต่ต้นไม้ใหญ่

หรือเห็นแปลงเกษตร ไม่เห็นอาคารใหญ่โต ไม่เห็นข้อฟ้า หางหงส์ ใบระกา ไม่มีกระเบื้องมุงหลังคาสะท้อนแสงแดดระยิบ ระยับ เหมือนวิมาน ... ย่อมจะคิดว่าที่นี่คงเป็นสวน หรือเป็นป่ากลางเมือง จะแปลกตาหน้อยก็ตรงที่มีทหารเฝ้าและยืนประจำยามเป็นจุดๆ หน้ารั้วเหล็กดัดโปร่งตา

ถ้าได้หยุดมองสักพัก เดินใกล้เข้าไปอีกหน่อย อาจได้ยินเสียงว้าว เสียงใบพัดตีน้ำ เสียงเครื่องจักรในโรงงาน และหากมีโอกาสได้เข้าไปภายใน จะได้เห็นทั้งนาข้าว สวนสมุนไพร ป่ายางนา บ่อเลี้ยงปลาในโรงโคนม โรงปุ๋ยหมัก โรงสีข้าว โรงบดแกลบ โรงผลิตน้ำผลไม้ ฯลฯ

ทั้งหมดนี้คือโครงการสวนพระองค์ ที่มีอยู่ในพระตำหนักจิตรลดาโรหฐาน ภายในพื้นที่รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด ๓๙๕ ไร่ ล้อมรอบด้วยคูน้ำทั้งสี่ด้าน

ทั้งแปลงเกษตร คอกปศุสัตว์ โรงงาน และอาคารสิ่งก่อสร้างต่างๆ ในพระตำหนักจิตรลดาโรหฐาน เปรียบเสมือนห้องทดลอง

¹ เรียบเรียงโดยนายสงวน วีระกุล ผู้เชี่ยวชาญฯ สป.มท.

ที่พระเจ้าอยู่หัวทรงนำวิชาการต่างๆ มาปฏิบัติใช้ ก่อนที่จะขยายผล เป็นความรู้ และเป็นตัวอย่างความคิดที่ปฏิบัติได้จริง เผยแพร่แก่หน่วยงานและประชาชนทั่วไป ให้ได้นำไปเป็นแบบอย่าง บางโครงการก็เกิดขึ้นเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนโดยตรง เช่น โรงนมผง โรงนมอัดเม็ด ฯลฯ และบางโครงการได้ขยายไปเป็นโครงการพระราชดำริที่อำนวยการประโยชน์ไพศาลแก่พสกนิกรของพระองค์ ในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ

คำกราบบังคมทูลถวายพระพรชัยมงคลของพลอากาศเอกหะริน หงสกุล เมื่อ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๓ อธิบายภาพ "จิตรลดาโรหฐาน : บ้านของพ่อ" ได้อย่างชัดเจน

"ไม่มีพระราชวังไหนในโลกเหมือนพระตำหนักจิตรลดาและบริเวณสวนจิตรลดา ที่เต็มไปด้วยบ่อเลี้ยงปลา และไร่นาทดลอง อีกทั้งผองโคนม ผสมด้วยโรงสี และโรงงานหลากหลาย จึงพูดได้อย่างเต็มปากว่า ในประเทศไทยไม่มีช่องว่างระหว่างเกษตรกรกับพระมหากษัตริย์ ผู้ทรงทำงานอย่าง "หลังสู้ฟ้า หน้าสู้ดิน" ด้วยพระองค์เอง..."

โครงการสวนพระองค์ ในสวนจิตรลดา มีวัตถุประสงค์หลัก อยู่ ๓ ประการ คือ (๑) เป็นโครงการทดลองเพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหเกี่ยวกับงานทางด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ (๒) เป็นโครงการตัวอย่าง ให้ผู้ที่สนใจสามารถเข้ามาทำการศึกษา และสามารถนำไปดำเนินการเองได้ (๓) เป็นโครงการผลิตเพื่อขาย โดยไม่หวังผลตอบแทนเชิงธุรกิจ

โครงการสวนพระองค์ในสวนจิตรลดา เริ่มเกิดขึ้นในปีพุทธศักราช ๒๕๐๔ ความเป็นมาเกิดจากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมพสกนิกรในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ แล้วทอดพระเนตรเห็นความเป็นอยู่ของราษฎร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกร ก็ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะช่วยให้ราษฎรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ พร้อมทั้งมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การดำเนินโครงการสวนพระองค์ฯ ใช้วิธีการที่เป็นวิทยาศาสตร์ มีการศึกษา ทดลอง เกี่ยวกับการเกษตรด้านต่างๆ เช่น การแปรรูปผลผลิตการเกษตร การนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้กระบวนการผลิตที่ง่าย แต่มีประสิทธิภาพ และไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย

โครงการสวนพระองค์ สวนจิตรลดา แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท

ไม่ใช่ธุรกิจ เป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ

และภาคเอกชน ที่ปฏิบัติงานสนองพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาด้านการเกษตรควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กึ่งธุรกิจ เป็นโครงการแปรรูปวัตถุดิบทางการเกษตร และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในราคาที่ไม่หวังผลกำไร เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรพร้อมกับส่งเสริมให้ประชาชนบริโภคสินค้าที่ผลิตได้เองภายในประเทศ รายได้จะนำมาใช้บริหารจัดการภายในโครงการต่อไป

โครงการ “ไม่ใช่ธุรกิจ” ที่น่าสนใจได้แก่

นาข้าวทดลอง

ในปี ๒๕๐๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ฟื้นฟูพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ เพื่อเป็นการบำรุงขวัญกำลังใจแก่เกษตรกร พระราชพิธีโบราณนี้ว่างเว้นไปตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๗๙ เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๕๐๔ พระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมการข้าว ทดลองนำข้าวสายพันธุ์ต่างๆ จากทั่วประเทศมาทดลองปลูกในนาข้าวทดลอง ทั้งแบบนาดำ และนาหว่าน โดยพระเจ้าอยู่หัวทรงขับรถไถเพื่อเตรียมแปลงปลูกข้าว ทรงหว่านข้าว และทรงเกี่ยวข้าวด้วยพระองค์เอง

ในปี ๒๕๑๗ ชาวนิคมช่วยตนเอง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้กราบบังคมทูลเกี่ยวกับปัญหาผลผลิตจากข้าวไร่ จึงโปรดเกล้าฯ ให้ทดลองปลูกข้าวไร่ หรือข้าวหยอดหลุม ซึ่งเป็นลักษณะการทำนาบนที่ดอน และที่สูงแบบชาวไทยภูเขาด้วย

ป่าไม้สาธิต

ครั้งหนึ่ง เมื่อพระเจ้าอยู่หัวเสด็จแปรพระราชฐานไปประทับ ณ วังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผ่านอำเภอท้ายาง จังหวัดเพชรบุรีได้ทอดพระเนตรเห็นต้นยางนาขนาดใหญ่ขึ้นตามธรรมชาติเป็น

จำนวนมาก จึงมีพระราชดำริที่จะสงวนพื้นที่บริเวณ ปายางนาไว้ให้เป็นสวนสาธารณะ และเพื่อสงวน พันธุ์ยางนาไม่ให้สูญพันธุ์ เนื่องจากมีการตัดมาใช้ ประโยชน์เป็นจำนวนมาก แต่ไม่สามารถดำเนินการ จัดถวายเป็นพระราชประสงค์ได้ เนื่องจากมี ราษฎรถือครองเป็นที่อยู่อาศัยและที่ทำมาหากิน จึงโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังเก็บ เมล็ดยางนาในปี ๒๕๐๔ โดยส่วนหนึ่งนำไปเพาะ ใต้ต้นแคบ้านในบริเวณพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

อีกส่วนหนึ่งได้ทรงทดลองเพาะเมล็ดด้วยพระองค์เองในกระถางบนดาดฟ้า พระตำหนักเปี่ยมสุขวังไกลกังวล

เมื่อกล้ายางอายุได้ ๔ เดือน ในวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๐๔ ซึ่งตรงกับ วันคล้ายวันประสูติของสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ พระเจ้า อยู่หัว พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเจ้า ลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ ได้ทรงปลูกไม้ยางนาลงในแปลงโครงการป่า ไม้สาธิต โดยได้โปรดเกล้าฯ ให้ข้าราชการบริพาร คณาจารย์และนิสิตคณะวน ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร่วมปลูกไม้ยางนาด้วย จำนวน ๑,๐๙๖ ต้น

ต่อมาในปี ๒๕๐๘ พระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดเกล้าฯ ให้กรมป่าไม้ และ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หาพันธุ์ไม้ต่างๆ ในประเทศไทย อาทิ หวาย หว่า มะเดื่อ ไทร ฯลฯ มาปลูกเพิ่มเติมในลักษณะป่าไม้สาธิต เพื่อเป็นการจำลองป่าในภาคต่างๆ ของประเทศ ไว้ให้ผู้สนใจสามารถเข้ามา ศึกษาหาความรู้ได้ และกรมป่าไม้ได้ทำการศึกษาอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการ เจริญเติบโตของต้นไม้ภายในแปลงป่าไม้สาธิต

การเพาะเลี้ยงพันธุ์ปลานิล

เนื่องจากปลาซึ่งเป็นอาหารโปรตีนราคาถูก ที่มีอยู่ในธรรมชาติมีจำนวนลดน้อยลงเรื่อยๆ พระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นห่วงราษฎรส่วนใหญ่ที่ยากจน ในปี ๒๔๙๕ จึงโปรดเกล้าฯ ให้กรมประมงนำ ปลาหมอเทศ (*Tilapia mossambica*) จากปีนัง ประเทศมาเลเซีย มาทดลองเลี้ยงในสระน้ำ ใน พระที่นั่งอัมพรสถาน เพื่อพระราชทานให้แก่ผู้นำ

ชุมชนทั่วประเทศนำไปเลี้ยง

ต่อมาในปี ๒๕๐๘ สมเด็จพระจักรพรรดิแห่งประเทศญี่ปุ่น ขณะดำรงพระอิสริยยศเป็นมกุฎราชกุมารเจ้าชายอากิฮิโตะ ได้ถวายพันธุ์ปลา *Tilapia nilotica* หรือ *Oreochromis nilotica* จำนวน ๕๐ ตัว พระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานชื่อว่า “ปลานิล” ทรงเลี้ยงปลาดังกล่าวในบ่อ ในพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน และโปรดเกล้าให้กรมประมงดูแลการเพาะเลี้ยง ปรับปรุงสายพันธุ์ให้เหมาะสมกับประเทศไทย และแจกจ่ายพันธุ์ปลาพระราชทานแก่ราษฎร เพื่อนำไปขยายพันธุ์ และบริโภคต่อไป

การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช

ตั้งแต่ปี ๒๕๒๘ โครงการสวนพระองค์ฯ ได้ร่วมกับภาควิชาพืชสวน คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศึกษาทดลองการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช โดยพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชกระแสให้อนุรักษ์ต้นขนุนหลังพระที่นั่งไพศาลทักษิณ จึงเริ่มมีการใช้เทคนิคเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช เพื่ออนุรักษ์พันธุ์พืชหายากที่มีลักษณะพิเศษ เช่น ขนุนไพศาลทักษิณ มณฑา ยี่หุบ พุดสวน ในพระบรมมหาราชวัง และสมอไทยในพระที่นั่งอัมพรสถานมณฑล รวมทั้งการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ เช่น หวาย

นอกจากนั้น ยังมี**โครงการกักหั่นลม** ศึกษาการใช้ประโยชน์จากลม ซึ่งเป็นพลังงานที่ใช้แล้วไม่หมด แทนการใช้พลังงานไฟฟ้า, **โครงการระบบผลิตน้ำเย็น** ไปเพาะเลี้ยงเห็ดหัวลิง โดยใช้พลังงานความร้อนจากแกลบ เพื่อกำจัดแกลบจากโรงสีข้าว ที่เหลือจากการทำแกลบอัดแท่ง, **บ้านพลังงานแสงอาทิตย์** เพื่อใช้ศึกษาการใช้ประโยชน์จากพลังงานแสง

อาทิตย์เป็นพลังงานทดแทน, **ระบบสูบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์** เพื่อสาธิตการใช้ประโยชน์จากพลังงานแสงอาทิตย์ ซึ่งน้ำที่สูบได้ นำไปใช้ในการดูแล และรักษาภูมิทัศน์บริเวณบ้านพลังงานแสงอาทิตย์, **ระบบผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยพลังงานลม** เพื่อลดปริมาณการใช้ทรัพยากรธรรมชาติชนิดสิ้นเปลือง ใช้แล้วหมดไป เช่น น้ำมัน และถ่านหิน ในการผลิตกระแสไฟฟ้า, **โรงกระดาษสา** เพื่อเป็นสถานที่สาธิตวิธีการทำกระดาษสาแบบช้อน รวมทั้งการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์หัตถศิลป์ต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ให้แก่กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร นิสิตนักศึกษา และผู้ที่สนใจทั่วไป, **การทดลองปลูกพืชโดยปราศจากดิน** (ปลูกพืชในแปลงผ้าพลาสติกที่มีทราย ขุยมะพร้าว และเปลือกมะพร้าวหั่นเป็นเครื่องปลูก) เพื่อให้เกษตรกรนำไปใช้

ได้ในทุกสภาพภูมิอากาศทั่วประเทศ, สมุนไพรชนิดต่างๆ มาปลูก เพื่อการศึกษา

สวนสมุนไพร รวบรวมพืช

โครงการ “กึ่งธุรกิจ”

โครงการกึ่งธุรกิจ แบ่งได้เป็น ๓ กลุ่มด้วยกันคือ (๑) งานเกี่ยวกับ น้านมโค ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยง โคนม และการแปรรูปน้านมดิบเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ ประชาชนบริโภคนม และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากน้านม (๒) งานทดลอง ผลิตภัณฑ์เชื้อเพลิง ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา และเผยแพร่ความรู้เกี่ยว กับการผลิตเชื้อเพลิง (ทดแทนน้ำมัน) รวมทั้งการผลิตผลิตภัณฑ์จาก แอลกอฮอล์ และ (๓) งานอื่นๆ เกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์

โครงการกึ่งธุรกิจ ที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

โรงโคนมสวนจิตรลดา

ในปี ๒๕๐๓ พระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จประพาส ประเทศเดนมาร์ก ทรงศึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยง โคนมเพื่อเป็นอาชีพใหม่ให้แก่เกษตรกรไทย ซึ่ง อีก ๒ ปีต่อมา คือในปี ๒๕๐๕ พระเจ้าอยู่หัวได้ พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ สร้างโรง โคนมเพื่อเลี้ยงโคนมที่มีผู้นิยมเกล้าฯ ถวาย

วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของโรงโคนม สวนจิตรลดา คือส่งเสริมอาชีพเลี้ยงโคนม โดย ทำการศึกษา ค้นคว้า และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคนม คัดเลือก และปรับปรุงพันธุ์โคนมที่เหมาะสมกับประเทศไทย สาธิตการทำนาหญ้า สำหรับเลี้ยงโค มีการใช้น้ำล้างโรงโคซึ่งมีมูลโคผสมอยู่ เป็นปุ๋ยรดแปลง หญ้า

ในระยะแรก โรงโคนมสวนจิตรลดาจำหน่ายน้านมที่เหลือจากการแบ่ง ให้ลูกโคกิน ให้แก่ข้าราชการบริวารภายในพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ต่อมา เมื่อมีจำนวนโคนมเพิ่มขึ้น จึงสามารถผลิตน้านมสดออกจำหน่ายแก่คนภายนอก และโรงเรียนต่างๆ ในบริเวณใกล้เคียง กว่าไรที่ได้ นำมาพัฒนาการ ดำเนินงานของโครงการฯ ต่อไป

โรงนมผงสวนดุสิต

ในปี ๒๕๑๒ เกิดภาวะน้ำนมดิบล้นตลาด สมาชิกผู้เลี้ยงโคนมได้ทูลขอพระราชทานความช่วยเหลือ พระเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างโรงนมผงขนาดย่อมขึ้น เพื่อศึกษาทดลองผลิตนมผงจากน้ำนมดิบที่รับซื้อจากเกษตรกร โดยพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นทุนในการก่อสร้างเบื้องต้น พระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดโรงนมผงเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๑๒ พระราชทานชื่อว่า “โรงนมผงสวนดุสิต”

ศูนย์รวมนม

ในการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาน้ำนมดิบล้นตลาด นอกจากการตั้งโรงนมผงแล้ว พระเจ้าอยู่หัวยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รับซื้อน้ำนมดิบมาทำการโฮโมจิไนส์ และพาสเจอร์ไรส์ เพื่อยืดอายุนมให้นานขึ้น โดยมีการปรุงแต่งรส แล้วบรรจุขาย

โรงนมเม็ดสวนดุสิต

โครงการสวนพระองค์ สวนจิตรลดา ได้เริ่มทำการทดลองผลิตนมผงอัดเม็ดตั้งแต่วันที่ ๒๕๑๒ แต่ประสบอุปสรรคทางเทคนิค ทำให้ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ จนปลายปี ๒๕๒๗ จึงได้ปรับปรุงจนสำเร็จและเริ่มจำหน่ายนมเม็ดได้ในปี ๒๕๒๘

โรงเนยแข็ง

โรงเนยแข็งจัดตั้งขึ้นในปี ๒๕๓๐ เป็นโครงการต่อเนื่องกับนมโค โดยนำน้ำนมดิบมาผลิตเนยแข็งชนิดต่างๆ รวมทั้งผลิตไอศกรีม และนำหางนมที่แยกครีมออกแล้ว ไปผลิตเป็นนมพร้อมไขมันพาสเจอร์ไรส์ นมเปรี้ยวพร้อมไขมันพร้อมดื่ม และโยเกิร์ต ส่วนครีมซึ่งแยกออกมาจากน้ำนมดิบ นำไปผลิตเนยสด และนมข้นหวานบรรจุหลอด

โรงนมยูเอชที สวนจิตรลดา

ในช่วงปลายปี ๒๕๔๕ ได้เกิดภาวะน้ำนมดิบล้นตลาดขึ้นอีกครั้ง โครงการสวนพระองค์ฯ จึงได้จัดตั้งโรงนม UHT ขึ้น เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม และเพื่อสาธิตการผลิตนม UHT จากนมสดแท้ แทนการนำนมผงมาละลายน้ำ

โรงสีข้าวตัวอย่างสวนจิตรลดา

เพื่อช่วยเหลือชาวนาซึ่งมีฐานะยากจนเนื่องจากขายข้าวเปลือกได้ในราคาถูก แต่ต้องซื้อข้าวสารและเครื่องอุปโภคบริโภคในราคาแพง จึงมีพระราชดำริให้ชาวนารวมกลุ่มดำเนินงานแบบสหกรณ์ ทำการสีข้าวเปลือกของตนเอง แทนที่จะไปจ้างคนอื่นสี หรือขายข้าวเปลือกในราคาถูก ในการนี้ จึงทรงโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโรงสีข้าวตัวอย่างสวนจิตรลดา และย้งฉางแบบต่างๆ ขึ้น โดยพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ในการดำเนินงาน

โรงบดแกลบ

พระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริให้นำแกลบซึ่งเป็นวัสดุเหลือใช้จากโรงสีข้าว มาใช้ให้เกิดประโยชน์โดยนำไปปรับปรุงดิน และทำเป็นเชื้อเพลิงแห่งเป็นการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา จึงได้จัดสร้างโรงบดแกลบ และเริ่มทำการศึกษาทดลองเกี่ยวกับการผลิตแกลบอัดแท่งตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๒๓

โรงน้ำผลไม้สวนจิตรลดา/โรงน้ำผลไม้บรรจุกระป๋อง

ในปี ๒๕๒๗ โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา ได้เริ่มทดลองผลิตน้ำผลไม้พาสเจอร์ไรส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตผลไม้ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนบริโภคผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผลไม้ โดยเริ่มจากการผลิตน้ำส้มและน้ำอ้อยพาสเจอร์ไรส์ซึ่งมีราคาตกต่ำในช่วงเวลานั้น

ในปี ๒๕๓๕ โครงการสวนพระองค์ฯ ได้รับความร่วมมือจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในการออกแบบและสร้างโรงน้ำผลไม้บรรจุกระป๋อง เพื่อเป็นโรงงานขนาดเล็กต้นแบบ ที่สาธิตการผลิตน้ำผลไม้บรรจุกระป๋อง

ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ นับได้ว่าเป็นปัญหาหลักของเกษตรกรไทยส่วนใหญ่ ส่งผลให้เกษตรกรมีฐานะยากจน การผลิตน้ำผลไม้บรรจุกระป๋อง ซึ่งมีอายุการเก็บรักษาได้ ๒ ปี เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาผลไม้ที่มีราคาตกต่ำได้ดี

นอกจากน้ำผลไม้บรรจุกระป๋องแล้ว โครงการสวนพระองค์ฯ ยังทำการศึกษาทดลองจนสามารถ

ผลิตโถงบรรจุกระป๋องพร้อมบริโภค ที่ผ่านการฆ่าเชื้อโรคด้วยกระบวนการสเตอริไรส์ สามารถเปิดรับประทานได้ทันที เป็นอีกหนึ่งผลิตภัณฑ์ของโรงงานผลไม้บรรจุกระป๋องด้วย

โรงผลไม้อบแห้ง และขนมอบ

ในปี ๒๕๒๗ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานเครื่องอบผลไม้ให้โครงการสวนพระองค์ฯ จึงเริ่มมีการผลิตกระเทียมอบแห้ง ต่อมา ได้มีผู้ถวายเครื่องอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ เครื่องอบแห้งชนิดใช้แก๊สเป็นเชื้อเพลิง เครื่องอบแห้งชนิดใช้ไฟฟ้า และเครื่องรับรังสีดวงอาทิตย์สำหรับผลิตลมร้อน โครงการสวนพระองค์ฯ จึงได้ผลิตผลไม้อบแห้งเพิ่มขึ้นอีกหลากหลายชนิด เช่น กล้วยน้ำว้าอบแห้ง มะเฟืองอบแห้ง และมะเขือเทศอบแห้ง

ต่อมาในปี ๒๕๔๔ ได้มีการทดลองนำผลไม้อบแห้งส่วนที่ไม่ได้ขนาดหรือส่วนที่ตัดแต่งทิ้ง มาผลิตคูกี้ผลไม้ เค้กผลไม้ เค้กกล้วยตาก ขนมปังสอดไส้ พาย ด้วย

การผลิตแอลกอฮอล์

งานทดลองผลิตภัณฑ์เชื้อเพลิงเริ่มมีขึ้นในปี ๒๕๒๘ เมื่อพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชกระแสรับสั่งให้ทำการศึกษาด้านทุนการผลิตแอลกอฮอล์จากอ้อย เนื่องจากทรงเล็งเห็นว่าในอนาคตอาจเกิดเหตุการณ์น้ำมันขาดแคลน หรืออ้อยราคาตกต่ำ การนำอ้อยมาแปรรูปเป็นแอลกอฮอล์ เพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทน จึงเป็นวิธีที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวทั้งสองนี้ไปได้พร้อมกัน

ในการนี้ พระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อสร้างอาคารและจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเริ่มดำเนินการ และในวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๒๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดอาคารโครงการคั่นคว้าน้ำมันเชื้อเพลิง

การผลิตแก๊สโซฮอลล์ และดีโซฮอลล์

โครงการสวนพระองค์ฯ ได้ทดลองการผลิตแก๊สโซฮอลล์ โดยนำแอลกอฮอล์มาผสมกับน้ำมันเบนซิน เพื่อเป็นการลดการใช้ปริมาณน้ำมันเบนซิน รวมทั้งได้ศึกษาวิจัยการผลิตดีโซฮอลล์ สำหรับใช้งานกับเครื่องยนต์ดีเซลด้วย โดยนำแอลกอฮอล์มาผสมกับสาร emulsifier และน้ำมันดีเซล

แต่เนื่องจากสาร emulsifier มีราคาแพงและต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศ จึงเปลี่ยนไปศึกษาเรื่องการผลิตไบโอดีเซลแทน

การผลิตไบโอดีเซล

เนื่องจากต้นทุนในการผลิตดีโซฮอลล์มีราคาแพง ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ โครงการสวนพระองค์ฯ จึงได้เริ่มทำการศึกษาเกี่ยวกับการผลิตไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชที่ใช้แล้ว โดยนำน้ำมันพืชที่ใช้แล้วจากห้องพระเครื่องต้นของพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน มาผสมกับแอลกอฮอล์ และโซดาไฟ เพื่อผลิตไบโอดีเซล ซึ่งสามารถนำไปใช้งานกับเครื่องยนต์ดีเซลได้

โรงปุ๋ยอินทรีย์

โครงการสวนพระองค์ฯ ได้เริ่มดำเนินงานโรงปุ๋ยอินทรีย์ตั้งแต่ปี ๒๕๒๘ โดยผลิตปุ๋ยหมักจากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร กากสาซึ่งเป็นของเสียจากการผลิตแอลกอฮอล์ และจุลินทรีย์ต่างๆ ที่เป็นตัวเร่งในกระบวนการย่อยสลาย

การเพาะเลี้ยง และแปรรูปสาหร่ายเกลียวทอง

ในปี ๒๕๒๙ โครงการสวนพระองค์ฯ ได้ศึกษาการนำน้ำกากมุลหมัก ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการผลิตก๊าซชีวภาพ มาทดลองเพาะเลี้ยงสาหร่ายเกลียวทอง เพื่อใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหารสำหรับเลี้ยงปลา ต่อมา มีผลงานวิจัยยืนยันว่าสาหร่ายเกลียวทองมีโปรตีนสูง และมีสารอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย จึงมีการพัฒนาปรับปรุงสูตรอาหารเพื่อเพาะเลี้ยงสาหร่ายเกลียวทองในน้ำสะอาด และนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อาหารสำหรับบริโภค ตั้งแต่ปี ๒๕๓๒

โรงเพาะเห็ด

ในปี ๒๕๓๑ เริ่มทดลองเพาะเลี้ยงเห็ด ตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการนำเศษวัสดุทางการเกษตรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยในช่วงแรกมีการทดลองเพาะเลี้ยงเห็ดพื้นบ้านของไทย เช่น เห็ดฟาง เห็ดนางฟ้า เห็ดหูหนู เห็ดนางรม ต่อมากรมส่งเสริมการเกษตรได้ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงเห็ดหลินจือ ซึ่งมีสรรพคุณในการบำรุงร่างกาย โครงการสวนพระองค์ฯ จึงปรับเปลี่ยนมาเพาะเลี้ยงเห็ดหลินจือ และศึกษาวิจัยการนำเห็ดหลินจือมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ

โรงน้ำดื่ม

ในปี ๒๕๓๐ โครงการสวนพระองค์ฯ ได้พิจารณาเห็นว่าน้ำที่ได้จากการควบแน่นจากชุดระเหยนม (โรงนมผงสวนดุสิต) มีปริมาณมากพอที่จะนำมาใช้ในการผลิตน้ำกลั่นเพื่อใช้เติมแบตเตอรี่รถยนต์ชนิดตะกั่วกรด และต่อมาได้ร่วมมือกับสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ทำการวิเคราะห์และปรับปรุงคุณภาพน้ำกลั่นที่ได้ให้มีความสะอาดตามเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สามารถบริโภคได้อย่างปลอดภัย จึงมีการผลิตน้ำดื่มขึ้น

โรงน้ำผึ้ง

โรงน้ำผึ้งได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี ๒๕๓๔ โดยโครงการสวนพระองค์ฯ รับซื้อน้ำผึ้งจากกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งทางภาคเหนือมาทำการบรรจุจำหน่าย เพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพเลี้ยงผึ้ง อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนบริโภคน้ำผึ้ง ซึ่งมีประโยชน์ต่อสุขภาพ

โรงหล่อเทียนหลวง

ในปี ๒๕๒๙ โครงการสวนพระองค์ฯ ได้จัดสร้างโรงหล่อเทียนหลวงขึ้น ตามพระราชประสงค์ ทำการผลิตเทียนหลวงสำหรับใช้ในพระราชพิธีต่างๆ แทนการปั้นเทียนด้วยมือซึ่งต้องใช้เวลาอันยาวนาน รวมทั้งเพื่อลดงบประมาณแผ่นดินในการจัดซื้อเทียน เพื่อฝึกหัดบุคลากรของโครงการสวนพระองค์ฯ ให้มีความรู้ความสามารถในด้านศิลปกรรมของไทย และยังเป็น การส่งเสริมอาชีพเลี้ยงผึ้งภายในประเทศอีกด้วย

จากโครงการสวนพระองค์ฯ สู่วิศวกรรมพระราชดำริ

พระราชกรณียกิจช่วงแรกของการครองราชย์ (ปี ๒๔๙๓- ๒๕๐๕) ส่วนใหญ่เป็นด้านการแพทย์และสังคมสงเคราะห์ เนื่องจากในระบอบนั้น การแพทย์ของไทยยังไม่เจริญก้าวหน้า และบริการสาธารณสุขในชนบทก็ยังมีได้แพร่หลายทั่วถึง

พระราชกรณียกิจในระยะนั้น มุ่งช่วยเหลือบรรเทาปัญหาเฉพาะหน้า เป็นสำคัญ ไม่มีลักษณะเป็นโครงการเต็มรูปแบบอย่างปัจจุบัน

โครงการพระราชดำริ ที่นับว่าเป็นโครงการพัฒนา ชนบทโครงการแรก เกิดขึ้น ในปี ๒๔๙๕ เมื่อพระเจ้า อยู่หัวได้พระราชทานรถบลู โตเซอร์ ให้หน่วยตำรวจ ตระเวนชายแดน ค่าย เหวศวร นำไปใช้สร้างถนน เข้าบ้านห้วยมงคล ตำบล หินเหล็กไฟ (ปัจจุบันคือ ตำบลทับใต้) อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ราษฎรสามารถ สัญจรไปมา และนำผลผลิตออกมาจำหน่ายยังชุมชนภายนอกได้ สะดวกขึ้น

จากนั้นในปี ๒๔๙๖ ได้มีพระราชดำริให้สร้างอ่างเก็บน้ำเขาเต่า อำเภอ หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อแก้ปัญหาความแห้งแล้ง บรรเทาเดือด ร้อนของราษฎร อ่างเก็บน้ำสร้างเสร็จใช้ประโยชน์ได้ในปี ๒๕๐๖ นับเป็น โครงการพระราชดำริทางด้านชลประทานแห่งแรกของพระองค์

นายปราโมทย์ ไม้กลัด อดีตอธิบดีกรม ชลประทาน เล่าว่านับตั้งแต่พระองค์ทรง ครองราชย์ การเสด็จเยี่ยมเยียนราษฎรเป็น พระราชกรณียกิจสำคัญของพระองค์มาโดย ตลอด โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งส่วน ใหญ่มีปัญหาเรื่องน้ำ ทั้งน้ำท่วม และความ แห้งแล้ง การเสด็จเยี่ยมราษฎร โดยทรงมี พระราชปฏิสันถารกับชาวบ้านทุกกลุ่มทุก ระดับ ทำให้ทรงทราบปัญหาที่แท้จริงของชาวบ้าน ด้วยพระองค์เอง ใน การเลือกพื้นที่เสด็จฯ พระองค์จะทรงพิจารณาจากฐานข้อมูล ๒ ส่วนหลัก คือ ฎีกาเรื่องร้องเรียนที่ชาวบ้านถวายแด่พระองค์ และข้อมูลทางภูมิศาสตร์ ที่พระองค์ทรงทอดพระเนตรจากแผนที่

สรุปโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นโครงการที่พระเจ้าอยู่หัวทรง วางแผนพัฒนา และทรงเสนอแนะให้รัฐบาลร่วมดำเนินการ โดยพระองค์

ร่วมทรงงานกับหน่วยงานของรัฐบาล ซึ่งมีทั้งฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร และประชาชนไทยทั่วประเทศ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๒๕-๒๕๕๑ มีจำนวน ๔,๔๐๔ โครงการ / กิจกรรม แยกตามประเภท ได้ดังนี้

ประเภทโครงการ	จำนวนโครงการ / กิจกรรม
๑. การพัฒนาแหล่งน้ำ	๑,๕๗๙
๒. การเกษตร	๕๓๖
๓. สิ่งแวดล้อม	๑,๐๓๙
๔. ส่งเสริมอาชีพ	๓๔๓
๕. สาธารณสุข	๔๙
๖. คมนาคม	๑๑๕
๗. สวัสดิการสังคม	๑๖๖
๘. โครงการอื่นๆ	๕๗๗

ตัวอย่างโครงการพระราชดำริที่สำคัญ

โครงการพระราชดำริบางโครงการ เป็นสาเหตุให้เกิดโครงการทดลองขึ้นในสวนจิตรลดา ในขณะที่บางโครงการทดลองในสวนจิตรลดา ได้พัฒนาไปเป็นโครงการพระราชดำริ ดำเนินการในหลากหลายพื้นที่ทั่วประเทศ ทั้งนี้ เพราะพระเจ้าอยู่หัวมิได้ทรงใช้ข้อมูลความรู้ทางวิชาการเท่านั้น แต่ทรงให้ความสำคัญกับความเป็นจริงทางปฏิบัติด้วย โครงการพระราชดำริทั้งหลายจึงเกิดขึ้นจากพระราชวินิจฉัยอย่างประณีตรอบคอบ และจึงล้วนประสบผลสำเร็จ สามารถบำบัดทุกข์บำรุงสุข ยกระดับคุณภาพชีวิตของพสกนิกรให้ดีขึ้นได้อย่างชัดเจน

เพื่อให้มองเห็นภาพโครงการพระราชดำริที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม จึงขอนำรายชื่อโครงการพระราชดำริสำคัญๆ ที่เกี่ยวกับดิน น้ำ ป่า และวิศวกรรม ดังต่อไปนี้ ให้ท่านอ่านดู อ่านเสร็จแล้วขอให้ท่านหลับตานึกถึงการดำเนินโครงการจำนวนมากมายเหล่านี้ ว่าอาจจะเกิดขึ้น และดำเนินการได้สำเร็จ พระเจ้าอยู่หัวต้องทรงประกอบพระกรณียกิจเหล่านี้เพียงใด และเมื่อสำเร็จแล้ว ประชาชนทุกเพศทุกวัยในแผ่นดินนี้ ได้รับความสุขความสบายมากขึ้นอย่างมหาศาลขนาดไหน

โครงการพระราชดำริเกี่ยวกับป่า

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน จ.ฉะเชิงเทรา

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง จ.นราธิวาส
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน จ.สกลนคร
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย จ.เพชรบุรี เน้นเรื่องป่าเปียก, ป่าชายเลน
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน จ.จันทบุรี เน้นเรื่องสภาพแวดล้อม การฟื้นฟูป่าชายเลนและโครงการอนุรักษ์หญาทะเล
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ จ.เชียงใหม่ เน้นเรื่องทฤษฎีการปลูกป่า ๓ อย่าง
- โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ลาว จ.ลำพูน เน้นการพัฒนาและฟื้นฟู
- โครงการห้วยองคต จ.กาญจนบุรี เน้นเรื่องการพัฒนาฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อม (rehabilitation)
- โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย จ.เพชรบุรี เน้นการรักษาสภาพป่าชายเลนโดยวิธีทางธรรมชาติ
- โครงการพัฒนาปากน้ำปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์
- โครงการพัฒนาเบ็ดเสร็จลุ่มน้ำสาขาแม่ปิง จ.เชียงใหม่และลำพูน เน้นการปลูกป่า การทำแนวกันไฟ
- โครงการพัฒนาพื้นที่ป่าขุนแม่กวง จ.เชียงใหม่ ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร
- ศูนย์ศึกษาวิจัยธรรมชาติและป่าพรุสิรินธร

โครงการพระราชดำริเกี่ยวกับดิน

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.ฉะเชิงเทรา
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.นราธิวาส
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.เพชรบุรี
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ จ.เชียงใหม่
- โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มแม่ลาว จ.ลำพูน
- โครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม จ.ราชบุรี
- โครงการทดลองแก้ปัญหาดินเปรี้ยว จ.นครนายก
- แนวพระราชดำริ "แก้งัดดิน"
- แนวพระราชดำริเกี่ยวกับการนำ "หญ้าแฝก" มาใช้ป้องกันการพังทลายของดิน
- แนวพระราชดำริ "หมักดิน" เพื่อการฟื้นฟูดินที่เสื่อมสภาพ

โครงการพระราชดำริเกี่ยวกับน้ำ

- โครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก จ.ลพบุรี, จ.สระบุรี
- โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ลาว จ.ลำพูน
- โครงการห้วยองคต จ.กาญจนบุรี
- โครงการเขื่อนคลองท่าด่าน จ.นครนายก
- โครงการเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

- โครงการพัฒนาเบ็ดเสร็จลุ่มน้ำสาขาแม่ปิง จ.เชียงใหม่,จ.ลำพูน
- โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย จ.เพชรบุรี
- โครงการน้ำดีไล่น้ำเสียตามคลองต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร
- โครงการบำบัดน้ำเสียโดยใช้พืช บึงมักกะสัน จ.กรุงเทพมหานคร
- แนวพระราชดำริ "แก้มลิง"
- "ฝนหลวง"
- โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย จ.เพชรบุรี เน้นการบำบัดน้ำเสียชุมชนโดยวิธีทางธรรมชาติ
- โครงการผันน้ำเข้าที่สวนพระองค์ บริเวณพระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัย ท่งมะขามหย่อง จ.พระนครศรีอยุธยา
- โครงการป้องกันน้ำท่วมด้วยการเบี่ยงน้ำ คลองลาดโพธิ์ กรุงเทพมหานคร
- โครงการพัฒนาลุ่มน้ำห้วยทอน จังหวัดหนองคาย
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน จังหวัดจันทบุรี

โครงการทางด้านวิศวกรรม

- โครงการทางยกระดับลอยฟ้าบรมราชชนนี
- โครงการสะพานพระราม ๘
- โครงการด้านการจราจร เกี่ยวกับการขยายถนนคอขวดจุดต่างๆ
- ไบโอดีเซลและแก๊สโซฮอลล์จากพืชของไทย
- กังหันชัยพัฒนา
- ฝายแม่ว หรือการจัดทำฝายชะลอน้ำ เพื่อฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรม

แนวพระราชดำรินๆ

- แนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่
- แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง
- โรงเรียนกาสรกสิวิทย์

โครงการก่อสร้างเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

ย้อนกลับไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสว่า

"...โครงการที่คิดจะทำนี้ บอกได้ไม่กล้าพูดมาหลายปี เพราะเดี๋ยวนี้จะมีที่คัดค้านจากผู้เชี่ยวชาญ จากผู้ที่ต่อต้านการทำโครงการ แต่โครงการนี้เป็นโครงการที่ทำได้ และอยู่ในวิสัยที่จะทำได้ แม้จะเสียค่าใช้จ่ายมิใช่น้อย แต่ถ้าเดี๋ยวนี้ดำเนินการไปเดี๋ยวนี้ อีก ๕-๖ ปีข้างหน้าเราสบาย แต่ถ้าไม่ทำอีก ๕-๖ ปีข้างหน้า ราคาสร้าง ค่าดำเนินการก็จะขึ้นไป ๒ หรือ ๓ เท่า ลงท้ายก็ต้องประวิงต่อไป และเมื่อประวิงต่อไปไม่ได้ทำ เราก็ต้องอดน้ำแน่ จะกลายเป็นทะเลทราย และเราก็จะอพยพไปไหนไม่ได้ โครงการนี้คือ สร้างอ่างเก็บน้ำ

๒ แห่ง แห่งหนึ่งคือที่แม่น้ำป่าสัก อีกแห่งหนึ่งที่แม่น้ำนครนายก ๒ แห่ง
รวมกัน จะเก็บน้ำเหมาะสมพอเพียงสำหรับการอุปโภคบริโภค การใช้น้ำในเขต
กรุงเทพฯ และเขตใกล้เคียงในที่ราบลุ่มของประเทศไทย...”

ด้วยพระราชดำริดังกล่าวนี้ กรมชลประทาน จึงได้เริ่มลงมือก่อสร้างเขื่อนป่าสักชล
สิทธิ์ ตั้งแต่ปี ๒๕๓๗ แล้วเสร็จในปี ๒๕๔๒

* ขอขอบคุณข้อมูลและภาพประกอบ ที่ได้จากอินเทอร์เน็ต แหล่งต่างๆ อาทิ
<http://kroobannok.com/blog/๒๓๙๔๐>,
http://chaipat.or.th/chaipat/journal/August_๒๕๕๑/August๒๕๕๑_%๕B๐๗-๐๖๗%๕DP๐๓๐-๐๓๗.pdf,
http://www.ibookprint.com/blog/aspboard_Question.asp?gID=๓๐๗&ID=๘๗๒&id_cust=๖๒๑,
<http://www.oknation.net/blog/jawee/๒๐๐๙/๐๒/๑๖/entry-๑>,
http://kanchanapisek.or.th/kp๑/index_th.html,
<http://๑๒๒.๑๕๕.๐.๑๑๔/RDPB/front/Projects/RDPBProjectType.aspx?p=๖๐>,
<http://th.wikipedia.org/wiki/โครงการพระราชดำริ>, <http://www.king>
๖๐.mbu.ac.th/index.php?option=com_content&task=view&id=๓๒&Itemid=๕๗,
http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php/โครงการสวนพระองค์_สวนจิตรลดา
